

SUMMARY

LANDAIS, Benjamin: A nagy méretarányú, úrbéri térképezés és az etnikai sokszínűség a Temesi Bánságban (1773–1848)

benjamin.landais@univ-avignon.fr

A bánsági etnikai mozaik az udvari kormányzervek által támogatott 18. századi betelepítések (Német-római Birodalomból) és bevándorlások (Oszmán Birodalomból) eredményeképpen alakult ki.

A német, adókedvezményekben részesülő, eltérő felekezetű új településeket a hippodamoszi rendszer jegyében tervezték (szabályos alaprajz), a korábbi települések, a „nemzetiségi” – ortodox román, szerb – falvak teljesen rendezetlenek voltak. Arra hivatkozva, hogy a szabálytalan alaprajzú települések az útonállóknak biztonságos menedékkül szolgálnak, az 1770-es években elrendelték a 600 bánsági település rendezését a német telepesfalvak mintájára. Az 1780-as években nagy lendülettel folytatódott a falurendezés, amit gyakran maguk a települések is sürgettek (hogy vályogházai helyére tartósabbat építsenek, és hogy adókedvezményt és ingyenes építőanyagot kapjanak). Az 1770-es években a felekezet szerint megkülönböztetett lakosság széttelepítésére is történtek kísérletek. Idővel ezekre a településekre is beköltöztek eltérő nemzetiségű, vallású lakosok, így az 1780-as évektől egyre inkább a vegyes lakosságú települések váltak jellemzővé a Bánságban, ahol a német katolikusok kisebbséget alkottak.

Az új német telepesfalvak kialakításában, a meglévő, szabálytalan alaprajzú települések rendezésében és a lakosság felekezetek szerinti széttelepítésében, vagyis a telkek felekezetek szerinti újraosztásában a mérnökök fontos szerepet játszottak, így az általuk rajzolt térképek közvetve a nemzetiségekről is tudósítanak.

TÖRÖK, Enikő: The Cadastral Description of the border fields with border maps

torok.eniko@mnl.gov.hu

A defining element of the cadastral detailed survey work was the description of the border fields, which was initially carried out following the Austrian instructions of 1824, and then the instructions concerning Hungary from 1856 onwards. The purpose of the workflow was to determine what village was to be the subject of a detailed survey and to do so it was necessary to draw the areas lying in the boundary of the village. Basically, the tax community was the same as the municipality in administrative terms. The description of the fields lying in the border was made after the graphic triangulation, at least one year before the detailed survey, thus it started in Hungary in 1855. The description was compiled by the Border Committee, of which the cadastral border engineer was a member, who drew up the boundary sketch; i.e. the border map for the description.

FILEP, Antal: Witnessing of the Cadastral Maps of Two Settlements in Mezőföld

filep.antal@hotmail.com

In the Hungarian settlement research, the settlements with distributed internal plots were thoroughly studied. At least since the 16th century, the yard, which includes the dwelling house, and the plots that accommodate the farm, the storage area, have been segregated and organised into two separate quarters. The current study looks into two market towns of the Central Transdanubian region, formed in the historical county system in the southeastern part of Veszprém County, in which the economic plots of the family farms were created with geodetic precision, and in a chessboard system.

KLETTNER, Csilla: The Status of the Land Surveyor Education in the Last Decade of the 19th Century

klettner.csilla@mnl.gov.hu

Article I of 1883 on the Qualification of Civil Servants made it a prerequisite to obtain a degree in engineering in the field of survey but in exceptional cases made it possible to accept a lower qualification as well. Several then contemporary experts have investigated the question whether participation in an otherwise recognized high standard general engineering education could provide optimum theoretical and practical knowledge to those in the field. It was also formulated what kind of restructuring of the training system would be needed to successfully train new professionals.

REISZ, T. Csaba: „The Past of our Civil Cartography”. The History of the First Temporary Exhibition of the National Archives

The National Archives, which was reorganized in 1874, had only a very modest public cultural activity during the civil period, typically lending documents to other institutions. Between 1882 and 1913, the first permanent exhibition featured only medieval diplomas, and the new exhibition, opened in the new building in 1930, exhibited 160 different documents. The first temporary exhibition of the archives was compiled from the works of civilian cartography in the autumn of 1936, and due to the great interest, even the opening days had to be extended.